

Birkenhead odgovarja Coolidge. - Podrobnosti o Vestrisu.

VSA EVROPA NERVOZNA VSLED COOLIDGEVEGA GOVORA NA DAN PREMIRJA. — POSEBNO SO VZNE-MIRJENI ANGLEŠKI MILITARISTI IN DRŽAVNIKI. — GROBOST MESTO ZAHVALE SE IZRAŽA PROTI AMERIKI OD STRANI EVROPE.

London, Anglija. — V sredo večer je odgovoril lord Birkenhead na govor Calvina Coolidgea, predsednika Združenih držav, ki ga je imel o priliki spominske proslave desetletnice premirja. Predsednik Coolidge je v svojem govoru povdarjal, da se je že mnogo prizadeval pripraviti vse narode k sporazumu splošnega razoroževanja, kar mu pa ni uspelo. Nato pa je priporočal, naj Združene države zgradijo močno mornarico, da bo služila za protekcijo Združenim državam.

Te besede so zadele razne evropske državne prav v živo. Italijanski militaristi so takoj zaupili. In oglašajo se tudi angleški državniki in izjavljajo, da ne potrebujejo nobenih nasvetov od strani Amerike.

Lord Birkenhead je v svojem govoru, ki ga je imel v sredo večer o priliki njemu na čast prirejene slavnostne večerje dejal to le: "Vidno je, da Coolidge hoče v svojem govoru na dan premirja dati Evropi nasvete." Dalje je dejal: "V kolikor se tiče Anglije in nas Britancev, ne prosimo Združenih držav prav nič."

Glede pomoči Združenih držav v vojni je dejal: "Ko je Amerika stopila v vojno, ni to storila radi gorke želje, pomagati zaveznikom. Ampak prišla je radi tega, ker so Nemci potapljali in morili Amerikance s svojimi submarini. To je vzrok, da so prišli in vzelo je cela tri leta nemški provokaciji, da je prišlo do odločitve."

"Seveda cenimo velikanski prispevek ameriškega sodelovanja v svetovni vojni, ki je pomagalo do skupne zmage," je dejal angleški lord. "Vendar" je odločno povdaril, "je Anglija sprejela na svoje rame največji del vojne odgovornosti za vojne dolgove Ameriki, ki znašajo \$8,500,000,000."

"Moj odgovor predsedniku Združenih držav bi bil" je dejal lord, da mi ne zahtevamo in ne vprašamo ničesar Združene države, razven njihove dobre volje. Kadar mi razpravljamo naše mornariške konstrukcijske vprašanja, ne želimo nobenih lektorjev, smo mi li pacifični ali ne", je sarkastično opozoril angleški lord.

"Ko je Amerika zahtevala pravico, da si gradi svoje križarke, je bil naš odgovor: se strinjamo. Naj jih zgrade, kolikor hočejo. Je pa sigurno stvar, da nobena angleška vlada ne bo nikdar storila, da bi predala svoje pravice do grajenja zadostnega števila lahkih križarjev za protekcijo svojega imperija."

Iz navedenih besed angleškega lorda je jasno, kako so Coolidgeve besede zadele v živo evropske militariste. Pa se še dobijo navneži, ki govore, da je splošen mir svetu že zagotovljen. Kaj še. Ali ne vidi kdor ni slep, da je Evropa danes ena sama vojaška kemp in da se vse države pripravljajo z vsem mogočim modernim orožjem?

PODROBNOSTI O POTOP-LJENI LADJI VESTRIS.

Zgodba nesreče na morju. — Poročilo navzočih. — Divjal je grozen vihar, kakoršnega še ne pomnijo.

Ko je v soboto dne 10. novembra ladja Vestris zapustila pristanišče v New Yorku, je kmalu potem pričel divjati vihar. Morje je postalo zelo nemirno in velikanski valovi so udarjali ob ladjo. Ko pa je nastopila noč, je vihar postajal čimdalje hušji. Predno je strašna noč potekla, nahajali smo se med valovi v viharju, kakor še nihče ni pomnil kaj enakega. Valovi so udarjali ob ladjo, kakor bi se čulo streljanje topov. Groza je navdajala vse moštvo in potnike.

Okrog polnoči se je prigo-dilo nekaj, kar je menda povzročilo, da se je pozneje ladja pričela potapljati. Dva velikanska valova sta udarila od obeh strani v ladjo, tako močno, da se je lahko čutilo, da je bila neizogibna na mestu. Tudi ladja se je nagnila na stran. Prihodnji dan so mornarji opazili, da je bila ladja počena in skozi razpoklino je pričela voda uhajati v notranje prostore ladje. To je vsem potnikom prineslo nepopisen strah. Največ potnikov je bilo bolnih že od neznoznega gibanja ladje, ko so pa še čuli o preteči nevarnosti, je kmalu nastala panika med njimi.

V nedeljo je morje postajalo še vedno bolj nemirno. Pohištvo v jedilnici, kadalnici in drugih prostorih je padalo iz enega kota v drugega. Groza je še vedno naraščala, vse je v nestrpnosti pričakovalo, ako se ne pripeti kaj hušjega. Tako je potekla tudi noč od nedelje do ponedeljka.

V ponedeljek zjutraj okrog osme ure, neki mornar poroča, da čimdalje več vode uhaja skozi špranjo v ladjo. Kmalu je nastala nepopisna panika. Nekateri potniki so prišli na krov in pričeli metati v morje razne predmete, da bi s tem omejili težo ladje. Drugi so tudi že imeli pripravljene rešilne pasove.

Nebo se je potem pričelo jas-niti, posijalo je solnce, toda vihar je še vedno divjal. Valovi so izgledali grozno visoki, gotovo okrog 40 čevljev visoko jih je zaganjal vihar. Nekateri moški se je šaljivo izrazil: "Hvala Bogu! Solnce nam bo pa vendar sijalo, ko se bomo potapljali."

Kapitan ladje je poslal brez-žična poročila za pomoč na vse strani. Ob 11:30 uri se je izdalo povelje, da naj se vse rešilne čolnove spravi v morje. To delo je dalo veliko truda in je vzelo 2 uri, predno so bili vsi čolni pripravljani v vodi. Nato so pa po vrveh pričeli spuščati potnike v rešilne čolne. Prva dva čolna so napolnili z ženami in otroci. To je bil grozen prizor. Poleg tega pa

SLEPOTA SE LAHKO OZDRAVI.

New York, N. Y. — Dne 26. novembra bodo v New Yorku imeli konferenco strokovnjaki ki trdijo, da slepota se more ozdraviti. Povdarja se tudi, da veliko oseb oslepi, ker se sami zanemarijo in ne preprečijo ob pravem času okolnosti, katere potem slepote povzročijo. V Ameriki se baje nahaja nad 100,000 slepcev, kateri bi lahko slepoto preprečili, ko bi se ob pravem času za to zavzeli.

KRIŽEM SVETA.

— Regina, Sask. — Policija v Kanadi je te dni imela veliko halogo, ko je zasledovala 5 mladih roparjev. Roparji so nenadoma napadli neki prostor, kjer je 20 moških igralo "poker". Vsi so bili prisiljeni stopiti v eno vrsto k steni, nakar so jim roparji pobrali \$300.00 in potem urno pobegnili.

— Chicago, Ill. — Policijski kapitan, L. E. Garrick, je te dni z oddelkom policije po So. Hlsted street preiskoval, če se kje nahaja kaj prepovedane pijače. Imeli so obilen plen. V nekem poslopju so našli 20,000 steklenic žlahtne pijače; aretirane so bile 3 osebe.

— Atene, Grčija. — V Grčiji je nedavno vlada izdala odredbo, da morajo pekarji znižati ceno pri prodaji kruha. Pekarji so se temu odločno zoperstavili, izrazili pa so se, da svoje peči prav radi prepustijo vladi, naj jih ista sama operira.

— Chicago, Ill. — Hude skušnjave je moral imeti A. Dickman, star 28 let, živeč na 3301 West Monroe st., ker se je boril sam z seboj in se ni mogel odločiti "za življenje, ali smrt." Najprej se je z nožem urezal na vratu, potem pa je šel v reko in se hotel utopiti. Ko pa je plaval po reki, se je domislil, da "živeti je boljše kot umreti" in zato se je vrnil domov ter si rano na vratu obvezal.

veliko upitja in jokanja otrok, katerih je bilo okrog 15.

Ko so se rešilni čolni oddaljili od ladje, 3 minute pozneje se je ladja nagnila in kmalu nato potopila. Najbolj grozen prizor je bil to, ko se je ladja že nagnila in pričela potapljati, se je na krovu še vedno nahajalo okrog 40 mož. Urno poskačejo v zadnji rešilni čoln, niso pa mogli čolna oddaljiti od potapljačice ladje. Ko se je čoln vrtil okrog na enem mestu, je še dospelo do njega nekaj plavajočih mož, ki so se že borili z smrtjo in so se srečno rešili v zadnji čoln.

Rešenci so se potem še dolgo morali boriti z smrtjo, ko so jih v rešilnih čolnih pokrivali valovi. Veliko izmed njih so jih tudi valovi zajeli in potegnili za seboj. Končno so pa dospole druge ladje do mesta, kjer so našle ponesrečence in jih veliko izmed njih rešile gotove smrti.

Rešenci pripovedujejo, da je krivda kapitana, kateri je prepozno dal spustiti čolne v vodo in je prepozno ukazal klicati pomoč.

V VENEZUELI ZAPIRAJO DIJAKE.

Diktator v Venezueli je zaprl 1,000 dijakov. — Tri četrtine prebivalcev simpatizira z dijaki.

San Juan, P. R. — Diktator Gomez v Venezueli je pričel zelo strogo postopati napram strankam, katere so njemu nasprotni. Najhušja zarota proti njemu se je gojila pri dijaški federaciji, ki je bila vodilna moč v "proti-Gomezovi stranki."

Že od lanske pomladi so od te stranke neoprestano prihajale prošnje in pritožbe do predsednika Gomeza. Predsednik se je pa tega naveličal in se tako ujezil, da je izdal povelje, da se morajo aretirati vsi povzročitelji nemira in voditelji njemu nasprotnih strank. Tako se je zgodilo, da je bilo aretiranih 1,000 dijakov, ki so vodili stavkajoče stranke. Predsednik je pokazal vso moč, katero ima v svojih rokah.

Ker pa aretiranih dijakov predsednik neče izpustiti in jih še vedno drži v ječi, se je ljudstvo začelo za to zavzemati in zahteva, da se mora dijake izpustiti. Nad tri četrtine prebivalcev simpatizira z dijaki.

ANGLIJA ZA SVOJE IZSELJENCE.

Ottawa, Ont., Kanada. — Že več tednov se angleška vlada poteguje za neomejeno pravico svojih priseljencev za v Kanado. Zdaj se pa vlada tudi poganja, da bi se tem angleškim potnikom, ki se izselijo v Kanado, tudi vožnja znatno znižala. Sklicali so posebeno konferenco, katere so se udeležili: "Angleška vlada, kanadska vlada in parobrodne družbe, ki bodo prevažale potnike." Na tej konferenci se bo določilo ceno parobrodnih listkov.

V ARGENTINI 41 MRTVIH IN 150 OSEB POŠKODOVANIH OD VIHARJA.

Buenos Aires, Argentina. — V Argentini je te dni divjal ciklon, kateri je porušil več noslopij in zahteval tudi človeške žrtve. Najhušje je bila urizadeta naselbina Villa Maria, provinca Cordoba. Tam je ciklon divjal skoro eno celo uro in je napravil velikansko škodo. Človeških žrtev je bilo 41 mrtvih in 150 oseb poškodovanih. Ena cerkev je bila porušena do tal. Porušeni je bilo še mnogo drugih poslopij in razdrte tudi okrog 5 milj železniške proge.

— Florence, Ill. — W. R. Hackaby, star 71 let, je te dni utonil v "Illinois river". Za časa, ko je čakal na neki parnik, se je podal v mali čoln in odveslal po reki. Ko se je pa oddaljil od obrežja, se mu je čoln prevrnil in mož je utonil.

— Haag, Holandsko. — V Roterdamu je "Holandska kraljeva zrakoplovna družba" preskrbela aroplan, ki bo iz Evrope v Indijo vozil božična in novoletna darila.

IZ RUSIJE SE ČUJE O NOVIVH PREKUCIJAH.

London, Anglija. — Zadnje čase v Rusiji zopet naraščajo nove prekucije. Komaj se za-deve nekoliko umirijo, pa zopet nastanejo novi nemiri. Rabi se orožje, ki naj bi odločilo, kje se nahaja pravica. Sovjetska tajna policija se je izrazila proti tujezemskim diplomatom, da jih bo varovala, ako jim bi pretela kaka nevarnost.

ZRAKOPLOVNA NESREČA.

Vojaški aroplan se je ponesrečil in padel z višine 3,000 čevljev. — Ubitih je 6 mož in 1 močno poškodovan.

San Antonio, Texas. — Vojaške oblasti dandanes kažejo vedno več zanimanja za zrakoplovno polje. Mnogo zrakoplovnih oddelkov je že ustanovljenih, isti se pa še vedno množe, kakor po drugih delih sveta, tako tudi v Ameriki.

Zrakoplovna stroka pa nikakor ne spada v vrsto kakep navadnega dela; to je podjetje, katero potrebuje veliko znanosti v smislu fizične in mehanske taktike. V ta namen se danes mnogo proučuje v javnih in vojaških solah o znatnosti aviatike ali zrakoplovstva. Večkrat se pripeti, ko neizkušeni mladi zrakoplovci poskušajo svoje zmognosti in uspeh njihovega učenja, da se pri tem zgodi nesreča. Ravno tako se pa včasih nesreča ne da preprečiti niti z najboljšo vedo, ker fizičnih okoliščin, katere povzročijo nesrečo, ni mogoče odvrniti.

Tako se je zgodilo te dni v državi Texas, blizu mesta San Antonio. Neki vojaški aroplan je vozil potnike. V višini 3,000 čevljev se pa pri aroplanu kar naenkrat odtrga desna perutnica in rep. Potem je bilo seveda, aroplanu nemogoče ostati nadalje v zraku in je z vso naglico tresčil na zemljo. Poročnik H. F. Dyer, pilot in narednik F. J. Siedenaler, so se v naglici z svojo spretnostjo spustili iz aroplana in se z padali srečno rešili smrti; vsi drugi potniki pa so našli nesrečno smrt, ko je poškodovani aroplan z vso silo tresčil na zemljo.

ZOBOZDRAVNIK V JEČO RADI POŽIGA.

Jackson, Mich. — Zobozdravnik, Dr. G. W. Dunham iz Albiona, tsar 43 let, se je menda precej močno zadolžil. Ker pa ni mogel zaslužiti dovolj denarja, da bi dolgove izplačal, si je omislil novo nakano. Ker je vedel, da je imel njegov oče vsa poslopja na farmi dobro zavarovana, je poslopja zažgal v nadi, da bodo prejeli dovolj zavarovalnine, da bo tudi on mogel svoje dolgove izplačati. Ta stvar pa je bila razkrinkana in prinesena pred sodnijo, kjer je bil g. doktor obsojen na 5 do 10 let ječe, radi požiga.

— Olathe, Kans. — Zdravnik O. Netherton, star 59 let, je umoril svojo ženo. Te dni se je vršila sodna obravnava o tej zadevi. Zdravnik je bil obsojen v dosmrtno ječo.

Iz neodrešene domovine.

NAD VSE SLABA LETINA NA PRIMORSKEM, V ISTRI IN NA KRASU. — VELIKO POMANJKANJE DUHOVNikov NA PRIMORSKEM. — RAZNOTERE DRUGE VE-STI IZ NEODREŠENIH POKRAJIN IN KRAJEV.

Ugodna letina na Primorskem.

Veliki Cosulichovi parniki so vozili iz Trsta v Buenos Aires enkrat na mesec in takrat so bili navadno napol prazni. Nekaj mesecev sem vozijo dvakrat na mesec in vselej so natrpani s slovenskimi fanti in deklety. V teku pol leta je odšlo okoli 5000 ljudi. Na Krasu so prazne cele vasi; hišo, ki jo je financa pri izplačevanju vojne odškodnine cenila na 50,000, kupiš danes prav lahko za 5 tisoč lir. Kaj žene cele mase slovenskega ljudstva v tujino? Res, da ne smemo podcenjevati pri kulturno tako visoko stoječem ljudstvu političnih nagibov, ko je pritisk vedno hušji, vendar pa je gotovo, da beži slovenska masa iz nesrečne dežele pred lakoto. V resnici trča na vrata prava lakota. Tako slabe letine ljudje ne pomnijo.

Istra je že tretje leto malo pridelala. Žito je obrodilo razmerno dobro, sena je bilo tudi precej; druge pridelke pa je pobrala suša. Krompirja je morda ena tretjina srednjega pridelka, fižola sploh nič, turščice so pridelali nekaj le tisti, ki so izredno globoko orali, drugi so jo morali požeti za ži-vino. Vinski pridelek ne doseže niti lanskega, le kvalitativno ga prekaša. Letos je tudi drugod odločevala lega vinogradov. V osonjih ali nizkih legah je pridelek srednje dober, v sibejskih zemljah pa je listje kar odpadalo. Najbolj je trpela Čičerija.

Še bolj kakor Istra je zadet Kras. Poleg suše je opravila toča svoje delo. Pšenica se je še dokaj obnesla, tudi sena je bilo nekaj; krompirja skoraj nič, fižola pa popolnoma nič, niti za seme. Ajdo je uničila najprej toča, pozneje še zgoden mrz. Posebno na zgornjem Krasu (od Sežane do Nabrezne) je napravila toča ogromno škodo. Terana bo polovico manj kakor lani; edino viničarji, ki imajo vinograde na vipavski strani, bodo imeli nekaj več. Turščico so Kraševci poželi zeleno za živino.

Na Vipavskem se je obneslo seno, tudi krompirja je bilo nekaj, fižola čisto nič. Turščica je obrodila le čisto ob Vipavi; ob potokih, drugod nič. Vinski pridelek je splošno za tretjino manjši od lanskega, ki ni bil dober. Kmetje so splošno računali na boljšo letino. Grozdja je bilo dokaj na trtah, a mošta ni dalo toliko kakor druga leta. Brda imajo nekoliko boljšo letino kakor je bila lanska. Lani je namreč uničila vse vinograde toča.

V Gorah je letina različna. Pas med Gorico, Čepovanom in Tolminom je hudo trpel radi suše, Idrija ne toliko. Med Tolminom, Cerknom in Bovcem pa je letina dobra. Sena je bilo precej in tudi sadja.

Najbolj so prizadeti vinorodni kraji in posebno še Kras. ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Pomanjkanje duhovščine.

Danes ni na Primorskem fare, v kateri bi bila vsa duhovniška mesta zasedena. Dosti župnij je že, ki sploh nimajo duhovnika. Upravljajo jih duhovniki excurrando, ki morajo včasih peš po dva uri daleč. Najhušje je pomanjkanje v tržaško-koprski škofiji. Ta pomanjkljaj se ne bo še leta in leta kril. Dasi delajo škofje z vso vneto na to, da bi vzgojili novih duhovnikov, je število duhovniškega naraščanja še vedno zelo nizko. V goriškem bogoslovju, ki je edino za vse Primorsko, študira letos komaj 28 pripravnikov. V prvi letnik je vpisanih 15 dijakov, med njimi je 8 Slovencev in 7 Italijanov.

V Gorici izpreminjajo priimke tako-le:

Badalič Badalini, Bayer Bajardi, Belingar Billingeri, Baumgarten Alberini, Benci Bencini, Bonnes Bonnesi, Branković Breanelini, Breljih Brelji, Brumat Brumatti, Cebokli Cebocli, Cargo Ciargo, Copi Coppi, Klavčič Colautti, Kustrin Custrini, Delneri Del Neri, Devetak Deveglija in Novelli, Doljak Doliani in Dollia, Dominko Dominico, Droč Drosi, Fogar Fogari, Figelj Fellini, Goldberger Golberti, Gorjanc Galliani, Gorjup Goruppi, Hart Cartelli, Hervatin Ervini, Jakončić Jaconi, Janeš Janieri, Jež Rizzo, Ipavec Pavio, Jug Ughi, Jurčić Giardini, Jurčić Giorgi, Kastner Costa, Kavčič Stagno (kositer), Koenig Del Re, Kerševan Chersovani, Kircher Della Chiesa, Klincev Clincesi, Kočevar Cocevi, Kodelja Codellia, Konavec Canali, Korjenjak Gagliardo, Kreiner Craineri, Kurschen Corsini, Lazzar Zaroli, Mayer Maggiore.

Razne vesti s Koroskega.

— V Potočah je nastal dne 16. oktobra požar na Trunkovem posestvu, ki je gospodarstvo in stanovanjsko poslopje popolnoma upepelil. Rešili so edino nekaj živine in pohištva, medtem ko je žetev in vse, kar so pridelali, postala žrtev ognja.

— Gražarjev oče, 81 let star mož, se je udeležil veteranskega sestanka v Celovcu. Prišli so skupaj veterani, ki so skupaj službovali leta 1878 pri okupaciji Bosne in Hercegovine. Ko so šli čez takozvano Štrucmanovo peč domov ponoci, so na nevarnem kraju na prehodu padli čez skalo v globino in se ubili. 17. oktobra so jih pokopali.

— V Št. Primožu je bilo 14. oktobra žetanje, katerega se je udeležilo več okoliških Slovencev. Takoj so se pojavili izsušiči, ki so se jeli odklopati s hajanjem in izzivanjem. To se ponavlja prati Slovincem ob vsaki priliki na zabavah in veselnicah. Miroljubni Korošci ne bomo mogli sploh v nobeno gostilno, ker nimamo več miru niti v naši gostilni.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, posebnih dni in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:

EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:

1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telefon: CANAL 0098

Naročnina:	
Za celo leto	\$5.00
Za pol leta	2.50
Za Chicago, Kanada in Evropo	\$6.00
Za celo leto	3.00
Za pol leta	1.50

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Viri in razlogi našega blagostanja.

Nekako do izbruha svetovne vojne je bil London središče, kjer se je kopicilo bogastvo vsega sveta. Od tedaj se je središče začelo pomikati proti padcu in dandanes je v New Yorku, ali splošno v naših Zedinjenih državah. Številke to jasno dokazujejo. Ali nam bogastvo tudi hasne? Brez miselnosti vprašanje, poreče marsikdo, vsaj si vsakdo želi priti do blagostanja, in bogastvo je vir zemeljske sreče. Zadeva pa ni tako enostavna. Pri posameznikih kaže vsakdanja izkušnja, da je pogosto bogastvo vsaj posreden razlog njih padca, pogube, nesreče, ako ni potrebne prav velikega razuma za porabo bogatih virov. Prav enako je tudi pri državah, narodih. — Mnogi, ki vidijo, kako se kopicijo pri nas denar in raste blagostanje v ogromnih številkih, majajo z glavami in opozarjajo na nevarnost takega pojava. Pomisleki niso brez tehtne podlage. Kaj je pokopalo stari Rim in rimsko državo? Neizmerno bogastvo se je nakopilo v Rimu, spridilo je do dna prebivalstvo, da so izginile stare rimske čednosti, in pogin Rima je bil neizogiben. Brez slične nevarnosti tudi mi nismo, dasi imamo neko prednost pred stari Rimom. Etične elemente ne smemo izgubiti izpred oči. Rim je bil poganski, ni imel oporne sile proti nevarnosti nakopičenega bogastva in je podlegel. Preveč se z našo etikom sicer ne smemo ponašati, nismo daleč od paganstva, a kljub temu je splošno med nami in v nas vsaj še nekaj teh sil, ki nas pred padcem in poginom morejo obvarovati, a nevarnost je na dlani. Ali se bomo mogli izogniti nevarnosti, nihče ne more povedati.

Pustimo pa to stran našega blagostanja in obrnimo se na drugo plat z vprašanjem: Odkod pride, da smo tako obogateli? Odgovor bo različen, kakršno stališče pač kdo zavzema. Mnogi bodo trdili, da odiramo ves svet, da smo porabili stiske drugih v vojni in jih odrli do kože, in jih izžemamo še naprej prav do nagega. Povsem kriva in zgrešena taka sodba ne bo, o tem pričajo dejstva, dasi se sodbi tudi lahko oporeka.

Imamo pa tudi razloge, da nam pojasnujejo naraščaj narodnega blagostanja.

Tuji, in mnogi tudi izmed nas samih vidijo le blagostanje, a ne poznajo, odkod to blagostanje res prihaja, ako pri tem izključimo seve vsako krivico, krutost, brezobzirno postopanje, izkoriščanje, toraj kratko vse nemoralne vire.

Bogati smo. Stradanja tudi pri nas ne manjka, a splošne lakote, kakor se redno ponavlja v drugih krajih, kjer jih umrje na pomankanju na tisoče, ali kjer imajo malokdaj zadosti hrane, tega mi ne poznamo. Nimamo samo več vrst hrane, kakršne drugi niti ne poznajo, hrana je tudi dosti boljša, kar pred vsem priča poraba sladkorja pri nas, ki jasno dokazuje višji "standard of living", enako tudi poraba mesa.

Začetkom leta 1927 je bilo na svetu do 27 milijonov avtomobilov, od teh 22 milijonov, toraj štiri petinke, v Zedinjenih državah. Mi bi zamogli dati "a ride" v avtomobilu vsemu prebivalstvu, in samo pet oseb bi bilo treba vzeti v en avto, dočim bi jih morali v državi Čile vzeti 221, na Kitajskem 23 tisoč, pač nemogoče. Če bi jih pri nas samole 18 poslušalo pri eni radionapravi, bi slišali vsi govor našega predsednika, na Angleškem bi jih moralo poslušati 28, da bi slišali svojega kralja. Pri nas je pet osemk telefonov, in na vsako osebo pride letno do 200 pogovorov, na Nemškem samole 30, na Angleškem 25, na Francoskem 22. Naše prebivalstvo tvori le šestnajstinko prebivalstva vsega sveta, pa porabimo četrtniko sladkorja, ki se porabi na vsem svetu. Naše farme obsegajo

povprečno 150 akrov. So še večje farme kje drugje, a ne povprečno. Naši farmarji rabijo lahko stroje, in producirajo več kot vsak drug farmar, ker vsak delavec na farmi pridelava letno 12 ton žita, dočim je splošen pridelek na svetu le ena in dve petinki tone. Na vsakega farmarskega delavca pride pri nas 30 akrov, na Francoskem in na Nemškem le sedem, na Ruskem le devet, na Japonskem en in pol akra, tako da hrani naš farmarski delavec poleg sebe še devet oseb. Na akro se pridelava drugje več, a noben delavec ne pridelava toliko kakor pri nas. Razen sladkorja imamo vse, s čemur se hranimo, sami. Večina naših delavcev zamore kupiti veliko več reči, kakor kak delavec kje drugje, ker delavec tu več zasluži. Amerikanskemu delavcu pomaga pri delu elektrika v meri do štirih konjskih sil, na Angleškem bi imel le dve, na Japonskem le eno. Ampak nimamo samole mnogo strojev pri delu, ti stroji so tudi čudovito spopolnjeni.

Naš delavec na polju mehkega premoga nakopje na dan štiri in pol tone premoga, angleški in nemški le dve, francoski le pet osemk tone. Stroj zavija kruh, mnogi izdelki hrane se pripravljajo, ne da bi se jih dotaknila delavčeva roka; v predilnicah zadostuje en delavec pri 20—30 kolovratih, v Evropi jih obvlada ne več kot šest, v Indiji mu mora pri enem še kak fant pomagati. Imamo stroje za izdelavanje steklenic, vijakov, žebeljev, stroje, ki seštevajo, zdaj menda tudi take, ki rešujejo najtežje matematične probleme. stroje v lukah, kjer se spravljajo cele kare premoga v parnike in ni treba nikomur prijeti za lopato . . .

Ker imamo take stroje in izučene delavce, lahko izdelujemo mnoge stvari, ki jih svet rabi. Smo samole šestnajstinka svetovnega prebivalstva, a produciramo tri petinke bakra, pet osemk sirovega železa in jekla, skoroda polovico bombaža; pridelujemo eno četrtniko pšenice. Ker imamo v naših mejah polovico električne sile sveta, je to dokaz, da naše prebivalstvo rabi električno luč in po elektriki gnane stroje. Ker toliko proizvajamo, lahko tudi veliko prodamo.

Prav posebno pride v poštev pri naraščanju našega bogastva dejstvo, da imamo na razpolago veliko sirovin, železa, bakra, premoga, dasi smo odvisni n. pr. pri gnojilih od drugih dežel, ali moramo uvažati rude, ki so za izdelovanje naših sirovin neobhodno potrebne, kar je v času mira pač lahko, a zelo opasno v bojnih in nemirnih časih.

Se ene strani, ki je nam v prid, ne smemo prezreti. Zedinjene države so velike, imajo ugodno lego, obilico sirovin, dobro znajo po svojih delati, a v primeri z obširnostjo in naravnim bogastvom imamo le malo prebivalstva. Naš obseg je dve tretjini Evrope, pa ima Evropa štirikrat toliko ljudi. Indija obsega nekako polovico naših držav, ima pa trikrat toliko stanovnikov. Ako v Rusiji, na Kitajskem, v Indiji ni niti sence našega blagostanja, je vzrok pri prebivalstvu, ker ni dosti izobraženo. Smo svobodni, kapitalistični sicer, a vendar ne pod trinoštvom kake kaste; vsakemu človeku je polje za napredek odprto, in odvisi edino od njega, da postane blagostanja deležen. Ves svet naj pa tudi zna, da pri nas trdo delamo.

KONCERTNI VEČER V SHEBOYGANU.

Sheboygan, Wis.

V nedeljo večer smo slišali opernega pevca iz Ljubljane g. Šubeljna. Sodeč po raznih poročilih iz naselbin, kjer je že koncerte obdrževal, smo pričakovali nekaj posebnega. On pa je naše pričakovanje daleč nadkrilil s svojim milim, lepo donečim glasom in elegantnim nastopom. Očaral nas je ter si osvojil naša srca, da so mu sledila kakor je hotel. Ko je pel o "Mamici, ki v grobu spi", so nam srca trepetala od tuge, ko pa je zadonela vesela in poskočna narodna pesem, so nam srca poskakovala ob sluhu na znano melodijo. Na misel mi je prišla kitica iz neke nemške skladbe, ki pravi: "Jetzt zum Himmel aufjauchend — dann zum Tode betrübt". Tako je pel on. Vživil se je v pesem veselo, ako je melodija in spesnitev tako zahtevala, in zopet je pel z milim, in srce segajočin

glasom, ko je pesmica pripovedovala, da "Ljubu h pogrebu neso." Izvrtino in v lahkoto je izvajal odlomke iz dveh težkih opernih skladb. Tudi nekaj hrvaških pesmi je zapel. Ona naš najbolj ljubljena: "Gor čez Jezero" je moral ponoviti, ravno tako je moral ob sklepu še par pesmi dodati, ker občinstvo ni hotelo iz dvorane.

Videli smo tudi nekaj Amerikancev v dvorani, med njimi tajnico Izobraževalne Organizacije za državo Wisconsin. — Ona je pevca že slišala v Milwaukee, kjer je nastopil za časa konvencije te organizacije. Cisto gotovo ga bo ta organizacija povabila v Sheboygan, da tudi zanje priredi koncert. — Gori omenjeni Amerikanci so je najbolj dopadla melodija o "Zagorskih zvonovih". Besedni razumela, a dejala je, da ni še nikdar slišala bolj ganljivega petja. Ker je ona imela priliko prisostvovati koncertom, prirejenih od pevcev in pevke

mednarodnega slovesa, je to kaj laskava pohvala za g. Šubeljna.

Bil je lep večer in hvala pevcu, ki ga nam je pripravil.

Marie Priland.

SIROM STARE DOMOVINE

Stavka steklarjev končana.

Štrajk steklarjev, ki je zajel celo državo in ki je trajal ravno 4 mesece, je končan. Tega štrajka se je udeležilo delavstvo iz sledečih podjetij: Zagorje, Hrastnik, Sv. Križ pri Rogoški Slatini, Straža pri Rogatcu, Daruvar in Paračin. Vzrok boja med podjetniki in delavci je bil v prvi vrsti zastarel plačilni sistem. Dosedaj je vladal takozvani šok sistem. Plača od šokov, ki so tehtali od 8—10 kg. Delavstvo pa je zahtevalo vpeljavo češkoslovaškega plačilnega sistema na podlagi enote — 100. Pri konferenci v Hrastniku dne 25. oktobra je prišlo do sporazuma, ker je pristalo podjetje na češkoslovaški sistem. Delo se bo zaračunavalo takoj od peči, ne pa šele od embalaže, kakor prej. Dalje se je priznal delavstvu plačan dopust in sicer: Kdor je stalno zaposlen od 2—5 let, ima pravico do 6 dnevnega, od 5 let dalje pa do 8 dnevnega dopusta. Vse to se bo urenilo na podlagi kolektivne pogodbe. V svrhu regulacije cen in odstranitve sporov bo funkcionirala stalna tarifna komisija. K temu štrajku je še pripomnil, da se je delavstvo brez izjeme vsepovsod zadržalo izvrstno in ni dalo povoda za nikako intervencijo oblasti.

Požar v Zgornjih Hočah.

Proti 9. uri zvečer je začelo 25. okt. nenadoma goret gospodarsko poslopje posestnika Karla Glaserja iz Zgornjih Hoč. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Hoč, Razvarja, Bohove, Pobrežja in Maribora. Mariborska požarna bramba se je podala na mesto požara pod vodstvom poveljnika g. Vollerja ter z veliko turbino. Dasi je ogenj zavzel velike dimenzije, se je vendar posrečilo rešiti gospodarsko poslopje. Zgorele pa so velike zaloge sena in slame v skupni vrednosti nad 30.000 dinarjev. Pri požaru je sam posestnik Karl Glaser dobil težje opekline in je moral iskati zdravniško pomoč. Vzrok požara je doslej še nepojasnjen.

Težka avtomobilska nesreča v Trbovljah.

Družba šestih oseb se je peljala z avtomobilom iz Krškega v Trbovlje na pogreb dr. Dimnika. Pot iz Hrastnika v Trbovlje je jako strma in vijučasta. Avtomobil je vodil sam lastnik g. Leopold Rebešek, lesni trgovec iz Blance. Nad ovinkom nedaleč od hiše gospe Badje so odpovedale avtomobilu vse zavore. Klanec je precej strm in avtomobil je zato drdel z veliko brzino. Ker je pretela nevarnost, da ne bi z avtomobilom zavozil v tam-

kajšnji precej globok jarek, kjer bi lahko bili vsi mrtvi, je zavozil sofer v hrib in dal soptnikom znamenje, naj se rešijo s skokom z avtomobila. Soproga postajenačelnika iz Krškega in njena hči sta se še pravočasno rešili. Odvetnik dr. Dobovišek iz Krškega si je zlomil roko. Poškodovana je tudi njegova soproga in sofer Rebešek, ki mu je zlomilo hrbtenico. Nepoškodovana je ostala ga. Rupertova iz Krškega. Ponesrečence je rešelni avto takoj prepeljal v trboveljsko bolnišnico, kjer jim je zdravnik dr. Cizelj nudil prvo pomoč. Lesnega trgovca Rebeška so nato s prvim vlakom prepeljali v Ljubljano. Avtomobil je popolnoma razbit.

Pobegnili bi bil rad, pa se mu ni posrečilo.

25-letni Cene Kokot je na mariborskem sodišču dobro znana tvrdka. Njegova profesija so tatvine. Oni dan je zopet bila razprava. Cene je bil obsojen na dve leti težke ječe. Na potu iz razpravne dvorane št. 53 v prvem nadstropju pa do jetnišnice ga je spremljal paznik-dobričina Jakob Leskovek. Tik pred vhomom v jetnišnične prostore pa je Cene nepričakovano navil na Leskoveška ter ga sunil na tla. Pri padcu si je paznik pretresel možgane in obležal v nezavesti. Cenu bi se bila nakana zares posrečila, da ni slučajno prišel mimo avskultant g. Kečjar, ki je, videč paznika na tleh, takoj razumel situacijo — že je zapazil Cenu, ki je švignil skozi vrata na prosto. Začel se je lov; Cene je bežal po Sodni in Marijini ulici ter bil že na tem, da izgine v smrti Narodnega doma. Toda g. avskultant Kepžaj je bil hitrejši. Dohitel je begunca in ga obvladal. Tako se je Cenu poizkus pobega temeljito ponesrečil. Za nameček bo dobil še nekaj pokore radi — nasilnega bega.

Nezgod.

Marija Stajnik, odvetnikova soproga v Mariboru, vse je spodtaknila na stopnicah, ki vodijo v klet njenega vinograda v Limbušu. Pri padcu si je zlomila desno nogo pod kolonom. Rešilni avto jo je prepeljal v bolnico.

Iz Metlike.

Kuga preseljevanja ni morda v nobenem kraju tako razpašena, kakor ravno v metliški okolici. Samo v letošnjem letu jih je že odšlo iz metliške županije čez 50 ljudi, večinoma mladeničev in mladih gospodarjev, za kruhom v svet.

Očeta umoril.

V Belem Bregu pri Apatinu se je v torek zvečer 23. okt. izvršil grozen umor. Adam Benčič je umoril svojega očeta Adama, ker mu ni dovolil, da bi se oženil. Očeta je umoril še prej, predno so mu mogli bratje to preprečiti. Ko so ga odvedli na orožniško postajo, so ga hoteli ljudje linčati.

Vedno tisti . . . — Tihi Coolidge se malo kedaj oglasi. Zelo je redkobeseden in v tem ga ne prekaša vsak. Na dan permirja je v svojem slavnostnem govoru le povedal par besedi, na račun razoroževanja in govorjenja o splošnem miru. Ni bil to kak napad, ampak le bolj resna izjava. A Evropejce je to strašno zbolelo. V Mussolini je odjeknilo na ves glas in tudi deželo John Bulla je dirnilo, da se na tihem vsi angleški lordi spogledujejo, jeze se nad tihim Calvinom, češ, kaj pa ima nam ta-le kake lekcije dajat. To je dokaz, da evropska diplomacija in državniiki so vedno tisti, kakor so bili. Svetovna vojna jih ni izučila nič. Interesi revnil: slojev jim niso nič. Intrigirajo po svojih starih zakulisnih receptih in delajo pot novim vojnarnam.

Ob desetletnici premirja. — Ob priliki desetletnice premirja v zadnji svetovni vojni je posebno značilno to-le: Vse evropske države so slavile te dni svoje desetletnice. Nekatere desetletnice zmage, druge osvobođenja in nekatere desetletnice hudega poraza. Slednje so bile bolj tihe. Ali zmagovalne države pa so slavile to desetletnico s pregledovanjem svojih armad, mornaric, vojnega letalstva itd. Kralji, marsali in generali so stali in ogledovali vsak svoje čete, ki so morale z orožjem rozljati in korakati mimo njih in tako delati visoki gospodi zabavo. Sledilo so navduševalni govori na vojake, na civilne državljane in komedij je bilo konec. Primerne slavnosti so na mestu. Ampak paradiranje z vojskami je pa dokaz, da se evropski militaristi zopet ponašajo s svojo vojaško močjo in da zopet nekaj računajo. Slavnosti z vojskimi paradami niso nič drugega, kakor strašilo eden proti drugemu. Ako bo šla Evropa v tem duhu naprej, je težko, če bomo doživeli dvajsetletnico premirja, ne da bi prej zaropotalo v militaristični Evropi.

Dvomljiv zajutrak. — Gost: "Dovolite gospa, je-li bila to kava ali čaj, kar ste mi danes zajutrak prinesli?" — Gestilničarka: "Glejte no, ali tega niste mogli razločiti?" — Gost: "Poslušajte, gospa! Če je bila to kava, prinesite drugič čaj, če je pa bil čaj, bi prosil za prihodnje za kavo."

Darilo za rojstni dan. — Čevljarški vajenec: "Gospod mojster, baš danes sem dovršil 16. leto." — Mojster: "A tako! No, pa smeš za svoj rojstni dan potegniti enkrat dim iz moje pipe!"

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

* PODLISTEK *

Drobtine s potovanja v domovino in nazaj.

Ko bi ta jama govorila, tedaj bi povedala več, kakor pa nam more povedati vsa zgodovina onih črnih in žalostnih dni, ko so Turki pustili naše slovenske kraje, ropali in odganjali v robstvo slovenske devojke in žene. Ta podzemna jama je služila za skrivališče in zavetišče pred Turki.

Tu so se skrivali starčki, otroci in ženske, možje pa so se bili s Turki, ki so silili na rop v naše kraje.

Tunel je precej dolg in je imel tajni izhod nekje na drugem kraju. Ko smo si to zgodovinsko jamo ogledali, smo šli nazaj na vrh, po katerem bregu vodi pot v Rosalnice. Kmalu smo bili tam. "Tri fare" ali

"Rosalnice" se nahajajo na lepem kraju. Vas Rosalnice šteje 261 prebivalcev in biva jo zelo trdni kmetje, ki imajo velike kmetije. Na vzhodni strani ceste stojijo tri cerkve, znotraj obzidane ograje. Okoli cerkve je pokopališče, kakor imajo to še vse stare cerkve. Rosalnice spadajo pod Božakovsko občino, pod okraj pa črnomaljski.

"Tri fare" imajo dolgo in zanimivo zgodovino. Srednja cerkev ima zvonik, stranske dve pa so brez zvonika. V srednji cerkvi je na glavnem altariju Jezus pred Pilatom. V cerkvi na desni strani je na glavnem altariju Marija Brezmadežna in v cerkvi na levi strani je na gl. altariju kot patrona Marija Sedem Žalosti. Vse tri cerkve so starega tipa, zidane z močnim debelim zidom. O teh treh cerkvah krožijo različne pripovedke in legende. Pravijo, da so tu nastale te tri cerkve, ker je neki bogat grajščak imel tri sinove, ki so na en in isti dan novo mašo peli. Oče je v spomin svojim sinovom postavil tri cerkve, za

vsakega eno. Drugi zopet pripovedujejo, da so se tu zbirali okoličani proti Turkom in da je cerkev, ki je bila obzidana, služila za obrambo. Katera izmed teh bo resnična, je težko dognati, a brž bo zadnja. Namreč resnica je, da so se Slovenci, kjerkoli so napadali Turki, zbirali okrog cerkev, jih obzidali z zidovjem in so se tam tako branili proti Turkom.

Ko smo ogledali cerkve, smo ogledali tudi nekatere grobove. Videli smo mnogo nagrobnih napisov, kot: Tu počiva Marija Molek iz Slamne vasi, Marko Nemanč, Martin Vuksinič iz Božakovega, Matija Panian iz Rosalnic, Anton Šuklje iz Gorunjih Lokvic in mnogi drugi. Imena so podobna mnogim imenom naših ameriških Slovencev, če niso morda njihovi sorodniki. Spomnili smo se jih v kratki tihi molitvi in se poslovili od prijaznih cerkvic in šli naprej.

Tu pri "Treh farah" so doma naši ugledni gg. Kremeseci iz Chicage, ki so štirje

bratje: Martin, Matija, Anton in Jože. — Ogledali smo si njihovo rojstno hišo za pokopališčem, v kateri sedaj biva jo že drugi, neka Badovinčeva družina. Hišo smo slikali, da jo poneseemo v Ameriko Kremesčevim za spomin. Tu v Rosalnicah je doma tudi g. Cerjanec, ki biva sedaj v Chicagi, in tudi njegovo rojstno hišo smo videli.

Splošno je kraj okrog "Treh far" zelo prijazen. Zelo se je nam dopadlo vse.

Pri "Treh farah" je znamenita božja pot. Od daleč in blizu se shajajo ljudje tja, zlasti ob "žeganjih", ali kakor pravijo na Belokranjskem, ob "proščenju". Na prvo in drugo nedeljo po sv. Jerneju so tukaj veliki shodi in silno veliko ljudi poseti "proščenje" pri Treh farah.

Posebni prostor je, kjer peko vsako leto jance na ražnju. Da je udeležba ljudstva velika, morete vedeti po tem, da pri Treh farah, kadar je tam "proščenje", spečejo od 100 do 150 jancev na ražnju in vse gre in še zmanjka.

V Rosalnicah, ozir. malo pod Rosalnicami, kake 10 do 15 minut hoda malo v nižavo, je železniška postaja istega imena. Železnica zdaj zelo prav pride ob času shodov pri "Treh farah". Čeli roji ljudstva pridejo zdaj z vlakom in se vsujejo kakor procesija gori proti Treh faram.

Izmed vseh drugih Slovencev so Belokranjci ostali še najbolj verni in zvesti cerkvi in veri. To se pozna še danes. Tri fare spadajo pod metliško duhovnijo. Tamošnji duhovniki jih oskrbujejo in ob času "proščenja" pa pridejo na pomoč še drugi sosedni gospodje.

Od Treh far se nudi lep razgled zlasti na lepe vinorodne gorice kot Radovico, na Slamno vas, na Žumberak, Kašt in Vinomer.

Tako se je ta pot naša končala. Pot naprej vodi že v Hrvatijo in v to nismo šli, pač pa smo se vrnili nazaj čez Gorjance v Novo mesto.

(Dalje prih.)

ZENSKI SVET

KAMPANJA S. Z. Z.

Meseca oktobra smo napredovale za okrog 200 novih članic. Vsled tega smo imele že zadnji mesec blizu 1400 članic. Koliko članic je imela vsaka posamezna podružnica, bo razvidno v mesečnem poročilu, ki bo priobčeno prihodnji teden. Za danes hočem omeniti le tiste podružnice, ki so pridobile več kot 5 novih. Največ novih ima podružnica št. 24, ki ima 60 novih; št. 14 jih ima 43 novih, da jih šteje skupaj 126 članic; št. 20 ima 23 novih, torej skupaj 94 članic; št. 11 ima 15 novih, skupaj 81; št. 10 ima 14 novih, skupaj 236; št. 16 ima tudi 14 novih, skupaj 92; št. 23 ima 9 novih, št. 13 pa 7. Do sedaj so

v hudem boju sledeče podružnice: št. 14, Nottingham, O.; št. 20, Joliet, Ill.; št. 16, South Chicago, Ill.; št. 11, Eveleth, Minn. S tem pa ni rečeno, da bo gotovo ena izmed teh podružnic dobila nagrado. Prav lahko se zgodi, da stopi ena ali druga podružnica na plan in doseže število 200. Posebno v mesecu novembru in decembru se pričakuje lepega uspeha. — Prihodnjic nameravam od časa do časa priobčevati poročilo, koliko novih članic je vsaka posamezna podružnica pridobila za časa kampanje.

Želeč obilo uspeha, vas sestersko pozdravlja, Julia Gottlieb, gl. tajnica.

ŠE NEKAJ O POLITIKI.

Piše: Marie Priland.

Ni bil moj namen se pisati o tem predmetu, a ker me marsikdo vpraša, kako se počutim radi izida predsedniških volitev in ker vem, da so tudi naše članice razočarane, zato bom pa še enkrat razpravljala o tem. Ni poglobljeno, kdo je zmagal, ampak kako je zmagal. Mr. Hoover je seveda vesel, ker je bil izvoljen s toliko večino, če je pa tudi na svojo izvolitveno ponosen, je drugo vprašanje. Mora mu biti znano, kakšni elementi so delovali pri njegovi stranki in da njegov nasprotnik ni propadel radi nezmožnosti ali ker se bi mu lahko očitalo nepoštenje. Propadel je radi verske gonje in bil žrtev protikatoliške propagande v naši lepi svobodni Ameriki. Mi katoličani smo ravno tako ponosni nanj, ko je propadel, kot bi bili, ko bi zmagal. Moža s tako trdnim značajem je treba iskati. Marsikdo bi tako javno ne kazal svojega prepričanja, če bi vedel, da mu bo škodovalo. Al Smith ni ne enkrat omahoval ali skušal skriti svojo vero, čeprav je vedel, da bo največ opozicije radi nje. Vesela sem in prepričana, da so naše članice vse zanj glasovale. Prepričana sem tudi,

da so naši Slovenci bili na njegovi strani. Gotova sem, da je ameriška inteligenca volila zanj, volili pa niso oni, ki se verjamejo, kar jim kdo natveze. Človek se zgraža, kakih neumnosti in laži so se posluževali, da bi blatili katoliško vero in zraven Al Smitha. Še naši otroci ne bi kaj takega verjeli, a priprosti ameriški narod, ki je nepoučen o katoliški veri, je vse za resnico vzel. Vkljub vsemu temu sem pa pričakovala, da bodo volilci vsaj v ohijskih krajih, kjer so štrajki in druge delavske nezdode, zanj glasovali, ker pač vidijo, koliko trpijo pod sedanjim sistemom, in da jim skoraj že slabše ne more biti. Ker niso tega storili, je znamenje, da so zadovoljni s položajem, v katerem se nahajajo, in gotovo od sedaj naprej ne bomo slišali nobene pritožbe več nad nezgodnimi delavskimi razmerami (???) Ameriški narod je čisto prelakovoren, ne vzame stvar resno in ne zna izkoristiti pravega trenutka. Če človek čita časopise o delavskih razmerah, bi si mislil, da komaj čakajo, da se otrasejo jarma, ko pa pride čas ta jarem dol vreči, jim pa kdo natakne roznate "špegle" in vse je O. K.

GOSPODINJA MORA BITI MARLJIVA.

Lenoba se nobenemu človeku lepo ne poda, posebno grd madež pa je na gospodinjici. Četudi je drugače vzorna, pobožna, ako ima to slabo lastnost, je nikdo ne spoštuje in niti lastna družina je ne ljubi. V hiši, kjer gospodinja lena ženska, bomo zastoj iskali zadovoljnosti in neskaljene sreče, vedno bo kaj narobe, a krivdo bo taka gospodinja seveda pripisovala drugim. Največji revež v taki pomilovanja vredni družini je seveda gospodar. Vse breme družinskih skrbi sloni na njegovih ramah in marsikatero žensko delo morajo opravljati njegove roke že radi ljubega miru.

Nekoč sem obiskala dom, kjer je bila gospodinja strašno lena. Pa čudno, ni imela časa, vedno je bila tako zaposlena, da še ob nedeljah ni mogla k maši. Vrt je imela v plevelu, ki je zadušil salato, da je morala k sosedam po njo; pa je dolžila ubogi vrt nerodovitnosti. V hiši je bilo navlake in nesnage za cel voz, še sesti niste mogli brez nevarnosti za vašo obleko. Opravičevala se je, da kar nima časa pospraviti. Otroci so bili vsi marogasti v obraz in so se v umazanih srajčkah

valjali po umazanih, nepometnih tleh. Gospodinja me je hotela pogostiti, toda že sama misel jesti v taki nesnagi, mi je dala sto izgovorov; vesela sem bila, ko sem prišla zopet na prosto. Ta vedno "busy" ženska pa je imela dovolj časa hoditi od sosedo do sosedo na pomenke. Večkrat je dobila kako ubogo žrtev na potu in ji govorila po celo uro. Vsem je že presedala njena klepetavost in lenoba. Nekoč sem že resno mislila, da ji ponese stol na razpotje, kjer je že dolgo časa zadrževala neko sosedo.

Ako hoče gospodinja, da bodo njeni podložni pridni, delavni, jim mora sama pokazati pot k temu k temu s svojim zgledom. Saj še pomniti, ko smo bili še otroci, kdo je prvi vstal zjutraj in potem budil druge? Gospodinja, mati! Kdo je legal k počitku pozno v noč, ko so drugi člani družine že snivali sladki sen? Gospodinja, mati!

Ali še veste, kako je pospravljala, kuhala, šivala, delala na polju, tako da jo je moral oče večkrat pospraviti, naj vendar nekoliko počije? Večkrat je moj oče dejal mami:

"Ti se umreti ne boš imela časa, če pa boš, boš še v grobu delala." V nedeljo popoldne pa je s ponosom pripomnil sosedu: "Pridna je kot mravlja. Zlata je vredna."

Da, marljive gospodinje ne odtehta ne srebro, ne zlato. Za svojo lepo čednost žanje marljiva gospodinja udanost, spoštovanje. Posli, ako jih ima, si ne upajo lenariti, ker jim s svojim zgledom glasno pridiguje, da smo ustvarjeni za delo. V družini, ki ima tako gospodinjico, je doma blagostanje, katerega se veselo tudi drugi ljudje, ki so potrebni pomoči. — Kljub vednemu delu pa dobra gospodinja ne zanemarija verskih dolžnosti — vedno najde časa za jutranjo in večerno molitev, za sv. mašo, za prejem sv. zakramentov. Kako lahka bo enkrat smrt gospodinji, ki je vse življenje preživela v delu in molitvi. Kako sladko bo počivala, ko jo bo Bog poklical k sebi, da uživa vso večnost sad svojega truda.

IZ URADA PODRUŽNICE ŠT. 2 S.Z.Z. Chicago, Ill.

Vse članice naše podružnice se uljudno opozarjajo na našo plesno veselico, ki se bo vršila nocoj, v soboto, 17. novembra, v spodnji šolski dvorani, Lincoln & 22nd Sts. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 35c za osebo. Čisti preostanek gre v korist cerkve sv. Stefana.

Vstopnice so dobile le nekatere članice v bližini, druge jih dobite pri vratih.

Drage sestre! Kakor že omenjeno, se ta plesna veselica priredi v korist naše slovenske cerkve. Vsled tega se pričakuje, da se je bo udeležila vsaka članica, poleg tega pa, da boste pripeljale tudi vse vaše prijatelje in znance. Da bo vsak popolnoma zadovoljen, to lahko jamčimo. Kaj bomo vse imele, je že bilo poročano, vendar pa, da se ne pozabi, naznanjamo, da bomo poleg finih krvavic imele vsakovrstne druge dobrote, da boste mislili, da ste na kaki starokrajski "ohčeti" za časa kolon. Gostilničar pri "Zlatem kozlu" pravi, da je letos "Medica" posebne vrste. Godba "Stefanc & Co." bo pa tudi zadovoljila našo mladino (pa tudi starino). Naši slavni pevci (saj veste, katere mislim), se pa na skrivnem pridno vadijo za nastop. Toda, ni potrebno še nadalje razlagati, pridite se sami prepričati.

Pozdravljam vse članice Sl. Ženske Zveze! Anna Pluth, tajnica, 1412 Cora St.

PROTI RAKU. Ameriški človekoljub Carring Child je zgotovil sredstva za ureditev posebne bolnice in raziskovalne instituta za raka in krvne bolezni na Dunaju.

Na svidenje zvečer v dvorani! Veselični odbor. IZ URADA PODRUŽNICE ŠT. 11 S.Z.Z. Eveleth, Minn.

Naznanjam članicam, da bomo imele sejo dne 2. decembra, to je prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v cerkveni dvorani. Vabljeni ste vse članice, ker bomo volile odbor za prihodnje leto. Pa pridite vse, da boste zadovoljne, ker se bo izvolil odbor, in prosim vas, da vsaka še epo kandidatino seboj pripelje, da nas bo več. Potem bomo lažje kaj dosegle.

Jako je bilo našo dne 11. novembra, ko je naša sosestra Mary Schutte obhajala ženitovanjski "party". Kako je bilo lepo za pogledat, ko smo jo vse sestre obsule in jo pozdravile. Potem je pa Miss Frances Rakovetz govorila krasen govor in podala lep šopek cvetic za basketom in petnajst dolarji notri, kar smo ji darovale članice od podružnice št. 11 iz društvene blagajne.

Pristopajte žene in dekleta, ker ne bo nobeni žal, če se nam pridruži. Še enkrat vas opominjam, da pridete vse na sejo 2. decembra, da bomo volile vsem po volji.

Sesterski pozdrav! Frances Zakrjšek, tajnica.

IZ URADA PODRUŽNICE ŠT. 20 S.Z.Z. Joliet, Ill.

Članicam podružnice št. 20 se naznanja, da bo redna mesečna seja prihodnje nedelje, 18. novembra, ob 2. uri popoldne v stari šoli.

Gotovo je že vsem članicam znano za nagrado, ki je razpisana pri naši Zvezi. Zato se vas prosi, da se potrudite in pomagajte za nove članice, da ne bo naša podružnica med zadnjimi. Upam, da se bojo članice udeležile seje v obilnem številu in da bo vsaka pripeljala eno novo članico. Posebno pa tiste opozarjam, ki niso še nobene pripeljale.

Pozdravljam vse članice Sl. Ženske Zveze! Anna Pluth, tajnica, 1412 Cora St.

PROTI RAKU. Ameriški človekoljub Carring Child je zgotovil sredstva za ureditev posebne bolnice in raziskovalne instituta za raka in krvne bolezni na Dunaju.

Raznoterosti.

PREDNOSTI SLABIH CEST.

V nekem listu iz Porenja poroča star viničar o zanimivem učinku, ki ga je imela ob lanski trgatvi skrajno razdrapano cesta ob Renu v bližini Lorcha. Neka viničarka iz tega kraja je naložila poleg raznega orodja na voz veliko posodo, polno mleka, za birače v kakšno uro oddaljenem vinogradu. Ko so pa delavci v vinogradu sedli k kavi in so si hoteli priliti mleka iz posode, so na svoje veliko začudenje opazili, da mleka v njej ni, temveč samo sveže — maslo. Posledica neprestanega stresanja in premetavanja po slabi poti. Tej poti so viničarji dali potem ime "Mlečna pot" ali "Maslena pot".

še modri plin, etan, metan, argon in metargon, vsi seveda v tekočem stanju. Ta zmes se, segreta na 20 stopinj Celzija, raztegne na osemstisočkratno prostornino, ki jo je imela v tekočem stanju, pri čemer razvije štiridesetkrat toliko energije kakor enaka množina bencina. Oksilikvit začno uporabljati že prihodnje leto. Motorje za transaharske automobile, ki bodo vozili iz Alžira v Timbuktu, že sedaj prireajo za pogon z oksilikvatom. V Ameriki že ustanavljajo veliko podjetje za proizvajanje tega žlahtnega goriva, ki bo nemara mnogo pripomoglo k uresničenju prekoceanskih zračnih zvez.

KLJUB NAJDLJŠIH.

V Londonu so ustanovili klub najdaljših mož; kdor hoče postati član, mora biti vsaj 6 čevljev visok. Ker je Anglija dežela visoko raščenih mož, klubu ne bo manjkalo članov. — Francoski profesor Deniher je pred par leti na podlagi nabornih statistik ugotovil, da je v Angliji, Skandinaviji (izvzemaš Laponsko), Holandiji, Severni Nemčiji, Finski in nekaterih balkanskih deželah največ visokoraščenih mož. Srednjeveliki tip je doma v Severni Franciji, Belgiji, Srednji Nemčiji in Švici, dočim imajo v Rusiji (izvzemaš baltiške pokrajine),

CHICAŠKIM SLOVENCEM NA ZNANJE!

Začeni s tem tednom pa do novega leta, bo prodajalna plošč v prostorih upravnštva "Amer. Slovenca" odprta vsak turek in soboto večer do 9. ure. To smo odredili zato, da bo dana prilika onim, ki delajo po dnevu in prihajajo ob večerih po plošče in razne druge stvari. Obiščite ob večerih našo prodajalno plošč, da slišite nove slovenske plošče, ki so prišle zadnje čase na trg. Pazite na oglašene plošče v našem listu in potem pridite v našo prodajalno, da jih slišite. Uprava "Amer. Slovenca".

NOVO GORIVO ZA PREKO-OCEANSKA LETALA.

Mažarski inženjer Bela Guth je skoro deset let sestavljal novo gorivo za eksplozijske motorje, kakršni ženejo letala in automobile. Po dolgotrajnih poskusih mu je to tudi uspelo; gorivo, ki ga je izumil, se imenuje oksilikvit in ima pri enaki teži in enaki prostornini veliko večjo gonilno moč kot sedanja goriva, kar je baš za letala neprecenljivega pomena. V glavnem sestoji oksilikvit iz tekočega zraka, ki so mu primešani

Poljki, Madžarski, Južni Italiji in na Španskem najnižje raščeni moški tip.

KOLIKO TELEFONOV JE V RABI NA SVETU?

Po ameriški cenitvi je na vsem svetu v rabi 29,500,000 telefonov.

ZEPPELINOVE DELAVNICE SE PRESELJO.

Zaradi neugodnih prostornih in vremenskih razmer nameravajo Zeppelinove delavnice v Friedrichshafenu preseliti. V poštev prihajata Freiburg in Baden-Baden.

Dobro te pozna! — "Ti, Urška, zakaj pa si svoji gospodinjici odpovedala službo?" — "Veš, taka gospoda, ki tako služkinjo, kakor sem jaz, tako dolgo obdrži, ne more biti kaj posebnega!"

Ni pomoči. — Zdravnik: "Ne morem pomagati. Vašega sorodnika ne morem ozdraviti, da bi ne govoril v spanju."

Žena: "Pa mu dajte vsaj česa, da bo govoril bolj razločno."

STANOVANJE V NAJEM

s štirimi svetlimi zračnimi sobami; kopalnica, elektrika, na novo prenovljeno. Najemnina \$20.00 mesečno. Oglasite se na 1903 W. 23rd St., Chicago, Ill., pri najemniku, (zastopnik bo v poslopju, da vam pokaže stanovanje) ali pa telefonirajte: Graceland 0962.

FOR SALE — Soft Drink Parlor. Good opportunity for Slovenian — good lease. — 1858 W. 22nd Street. x2

ZAHVALNI DAN TRINERJEVEGA GRENKEGA VINA

Kateri vzdrži vaš žolodec v redu. To blagodejno zdravilo vam povrne tek: da jedi, pomaga prebavi in odpravi pline žolodca, glavobol, nervoznost, zapke ter nespečnost. Vrednostni kupon v vsakem zavoju. Pri vseh lekarnarjih. Brezplačni vzorec, samo enega za vsako družino, dobite od Joseph Triner Co., 1335 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

BREZPLAČNI VZOREC KUPON

Ime _____ Ulica _____ Mesto, država _____

ŠEST DNI PREKO-OCEANA

najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: PARIS, 30. nov, 17. dec.

ILE DE FRANCE, 7. decembra, 11. jan.

(o polnoči)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slavna francoska kuhinja. Izredno nizke cene. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

French Line 215 N. Michigan Avenue, Chicago, Ill.

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE

A. F. WARHANK zanesljivi lekarnar — zaloga fotografiranih potrebščin. 2158 West 22nd Street vogal Leavitt cesti CHICAGO, ILL.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve. Pokličite Telefon: Roosevelt 8221. LOUIS STRITAR 2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

ČUDOVITA BOŽIČNA NOVOST

Pravi hlevček z jaslicami in Kristusovim rojstvom. Skupno 27 figur. Vse za samo \$4.50

Krasna in sijajna novost, prvokrat v Ameriki, ki smo je ravnokar prejeli iz Evrope. To je pravi hlevček z božičnimi jaslicami, krasno in fino izdelano, ki kaže, kje je bil Kristus rojen. Poglejte na to sliko, ki vam kaže natančno celo Kristusovo rojstvo in ki obstoji skupno iz 27 figur, vse izdelane v krasnih umetniških barvah. Tu lahko vidite hlevček, ki je zgrajen iz pravih malih lesenih brun, s streho iz slame in smrekovih vejic, jaslice z Jezuskom, kakor tudi kipi Marije, sv. Jožefa, Treh Kraljev, pastirjev, velblodov, krave, osliča, volka in 17 ovc. Vse je zbrano okrog deteta Jezusa, ga pozdravljajo in ga slavec. Vsak kip je skrbno izdelan, zelo trpežno in umetniško, in izgleda prav kakor zgoraj. Kamorkoli postavite to čudovito skupino, bo krasila Vaš dom in doprinesla do pravega božičnega razpoloženja. To ni nikaka igrača, narveč vrednostna in resnična stvar, ki bo trajala za mnoga leta. Veseli je boste ne samo Vi, ampak tudi Vaša cela družina, Vaši prijatelji in sosedje. Ta čela krasna skupina je vredna najmanj 15 dolarjev, ampak nastavili smo ji izredno nizko ceno samo \$4.50. Ako ne boste zadovoljni, vam povrnemo Vaš denar.

Brezplačno vsakomur, ki bo poslal svoje naročilo nemudoma, bomo dali po eno "umetno rožo v cvetličnem lončku" ki vam bo vedno napovedala izpremembo vremena 24 ur v naprej. To je najnovejši, krasni, točni vremenski barometer. Ne pošiljate denarja v naprej, ampak samo izrežite ta oglas in ga pošljite s 50 centi za pošiljavnice in zavijalne stroške. Potem pa plačate \$4.50 pismonoši za celo skupino, ko vam jo bo prinesel na vaš dom. GRAND NOVELTY CO., 1723 N. Kedzie ave., Dept. 224, Chicago, Ill.

Dobro meso - Dobra postrežba se dobi le v dobri mesnici. Pri nas dobite vedno najboljšo svežo, kakor tudi prekajeno meso. Izdelujem prave kranjske domače klobase, pripravljene po domačem receptu. — Se pripravimo za naključnost! MATH KREMESEC SLOVENSKE MESAAR 1912 West 22nd St. Phone: Canal 6319. Chicago, Ill.

PREJELI SMO Družinsko pratiko Za leto 1929. STANE S POŠTNINO 25c Pa še nekaj ZA VSE LJUBITELJE IN PRIJATELJE DOBRIH KNJIG IN LEPEGA BERILA! Ostalo je nam nekaj iztisov knjig od GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE, za leto 1928. Te knjige so: 1. KOLEDAR ZA LETO 1928. v katerem je več zelo interesantnih črtic, povestic in raznih svetovnih poročil. 2. "OB SREBRNEM STUDENCU", krasna povest izpod peresa Franc Jakliča. 3. "ZA DOMAČIM OGNJIŠCEM", vzgojna citanka izpod peresa Filip Terčelja. 4. "OČE BUDI TVOJA VOLJA", povest iz Istre. Zelo zanimiva. 5. "ŽGODBE SV. PISMA", stare zaveze. Te knjige so se prodajale skupaj za svoto \$1.10. KDOR NAROČI TE KNJIGE SEDAJ, MU DAMO ZRAVEN ŠE "DRUŽINSKO PRATIKO" ZA LETO 1929. To je pet knjig in pratiko za samo 85 centov TA PONUDBA PA VELJA SAMO DO 24. NOVEMBRA 1928. Zato se poslužite te prilike takoj! Izrežite ta oglas n zraven pošljite svoto 85c. in mi bomo vam poslali omenjene knjige vred z "Družinsko pratiko" za leto 1929. Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

Morski razbojnik

Spisal kapitan Frederick Marryat.
Z angleščine prevel J. M.

Tukaj je sedaj ležala v mirni lepoti. Spodaj je bila pobarvana črna, vmes pa se je vila ozka rdeča črta — visoki jadreniki in vse drugo pa je bilo pobarvano belo. Na sprednjem in zadnjem delu ladje je bilo razprostrto platno, da varuje mostvo vročih solčnih žarkov. Povsod je bilo videti jasna znamenja, da vodi ladjo izurjena in stroga roka. Skozi prozorno vodo je bilo videti bakrene okove, in kdor je pogledal s krova v temnomodro morje, je jasno videl spodaj peščeno dno in sidro. Ob zadnjem delu ladje je plaval majhen čoln, in teža vrvi, s katero je bil privezan k ladji, ga je skoro popolnoma pritezala k njej.

Pojdimo na krov te ladje. Prvo, kar bi nas presenetilo, bi bilo to, da smo se zmotili glede njene prave velikosti, ko smo jo opazovali od daleč. Nikar da bi našli ladjico kakih devdeset ton, bi morali reči, da jih ima dvesto ter da je nenavadno široka. Krov je bil obit z ozkimi trdimi deskami, brez najmanjše izločine ali globline. Iz manilske konoplje narejene vrvi so bile lepo navite na bakrenih žrebljih in bela barva krova je bila v krasnem nasprotju z zeleno barvano ograjo. Kompasna hišica je bila vložena z umetno obdelanim mahagonjskim lesom in okašena z medovino. Svetle muskete so bile lepo razpostavljene okoli velikega jadrenika, kavljivi za privlačevanje tujih ladij pa so bili razvrščeni okoli velikega drevesa.

Sredi ladje, med sprednjim in glavnim jadrenikom, je slonel dolg, meden, 32 funten top na lafeti, ki se je dala zavrteti okoli in okoli in ki je bila urejena tako, da so jo mogli spustiti dol v ladjo in zakriti. Na vsaki strani krova je stalo na lafetah po osem medenih korbno izdelanih topov manjšega kalibra. Sploh je pričala vsa ladja o spretnosti ladjedelnice in njena oprava o njegovi razsodnosti, ko ni bilo pogrešati ničesar potrebnega in je bilo vse urejeno jako okusno.

Skrbnost, ki jo je bilo opaziti pri notranji uredbi, je pričala, da je voditelj te ladje vzdrževal železno redovitost in disciplino ter je bil na drugi strani dovršeno izurjen mornar. Kako bi tudi sicer mogla ladja toliko časa jadrati po svetu protizakonito in vendarle uspešno? Kako bi bilo vendar drugače mogoče vzdržavati red med tolpo lopovov, ki se niso bali niti Boga, niti ljudi, katerih večina je imela na vesti razne umore in še hujše grozovitosti? Vse to je bilo pač edino mogoče, da ni mogel dobiti nobenega tekmeča. Presejal jih je z nadarjenostjo, izvedenostjo v svojem poklicu, v pogumu in skoro velikanski telesni moči — in na nesrečo, presejal jih je tudi z grozovitostjo in zaničevanjem vsakega božjega in človeškega zakona.

Kaj je bil ta človek v mlajših letih svoje ga življenja, se je vedelo le malo. Gotovo pa je bilo, da je bil izvrstno vzgojen, in govori- lo se je celo, da je bil iz stare plemenite ro- dovine z bregov reke Tweed. Kako je postal morski razbojnik — zakaj je bil izobčen iz družbe, kako je postal izgnanec, se ni zvedelo nikdar. Le toliko se je znalo, da je nekaj let tržil s sužnji, preden je zajel sedanjo lad- jo in nastopil svojo zločinsko pot. Med svojimi ljudmi je bil znan pod imenom Kajin, in dobro si je izbral to ime, zakaj njevo roka je bila zadnja tri leta vzdignjena proti roki

vsakega človeka proti njegovi. Kar se tiče njegove telesne postave, je bil nekako šest čevljev visok, in njegove široke prsi in rame so pričale o velikanski telesni moči, kakršno je imel morebiti malokdo. Njegov obraz bi se mogel imenovati lep, ako ga ne bi bile pre- več kazile brazgotine, in dasi je čudno sliša- ti, njegove oči so bile pri vsem tem mile, nežnomodre. Imel je lepa usta in zobe kakor bisere. Lasje so bili lepo kodrasti in brada, ki si jo je po običaju morskih razbojnikov dal rasti, je zakrivala dolenji del njegovega obraza. Njegova postava je bila popolna, za- radi svoje velikosti pa skoro strašna. Obleka mu je bila elegantna in se je lepo prilagala njegovi postavi; nosil je široke platinene hla- če, rumene čevlje, kakršne izdelujejo na za- padnoindijskih otokih, volneno srajco, rdeč kašmirski šal, ki ga je oviyal kakor pas okoli telesa, zlato prevezen telovnik, črno žameta- sto suknjo z zlatimi gumbi, ki mu je po na- činu sredozemskih mornarjev visela čez le- vo ramo, in lep turban s finimi čipkami. Dvo- je samokresov in dolg nož za pasom so iz- popolnjevali njegovo opravo.

Moštvo je vsega skupaj šlo stoinpetin- šestdeset glav, skoro vsake narodnosti. Ven- dar se je dalo opaziti, da so bili vsi višji ali Angleži ali iz drugih severnih dežel, ostali pa so bili večinoma Španci ali pa z otoka Malte. Bili so med njimi pa tudi Portugalci, Braziljanci, zamorci in drugi; ti so tvorili dopolnilno moštvo, ki je šlo v času, o kate- terem govorimo sedaj, petindvajset mož. Bi- li so takozvani Krumani, neko zamorsko ple- me, dandanes dobro znano, ki prebiva ob ob- režju okoli rta Palmas, in katere dostikrat najamejo na naših bojnih ladjah, da se ev- ropskim mornarjem olajšuje služba v neva- jenem podnebjju. To so veliki, močni ljudje, dobri mornarji, vedno srečni in veseli in radi težko delajo, v čemer se razločujejo od ostalih Afrikanecv. Vdani Angležem, govore njih jezik navadno toliko, da jih je mogoče razumeti, in so jako veseli, ako jih krstijo, kadar pridejo na krov. Prvo ime, ki ga dobe, obdrže navadno vse življenje, in tako je mo- goče, da je moči najti na tamošnjem obrež- ju vse počno Blucherjev, Wellingtonov, Nel- sonov itd., ki radi opravljajo katerokoli delo najnižje vrste, ne da bi čutili, kako malo se to delo zлага z njih mogočnimi imeni.

Ne smemo misliti, da so prišli ti ljudje pro- stovoljna na razbojniško ladjo. Bili so v služ- bi na eni ali drugi angleški ladji, ki se ba- vijo z obrežno trgovino, in so bili ujeti, po- tem ko so bile njih ladje sežgane, evropski mornarji pa pomorjeni. Obljubilo se jim je plačilo, ako bodo delali na tej ladji; ker pa tega niso pričakovali, so čakali le prvega u- godnega trenutka, da pobegnejo.

Kapitan je stal z daljnogledom v roki na zadnjemu delu ladje in ogledoval obzorje, čes, da zapazi kako ladjo. Častniki in mor- narji so ležali na okoli ali pa malomarno ho- dili po krovu, sopihajoč od prevelike vročine in nestrpno pričakujoč morskoga vetra, ki bi jim ohladil vroča čela. Z velikimi bradami, golimi prsmi, zagorelimi drznimi obrazi so tvorili skupino, ki je bila celo v miru videti strašna.

SIRITE AMER. SLOVENCA!

DENARNE POŠILJATVE ZA BOŽIČ, v JUGOSLAVIJO

izvršite skozi nas, ker naše mnogoletno izkustvo in zveze s prvimi jugoslovanskimi bankami nam omogočujeta, da vam postrežemo točno in brzo in po najnižjih cenah. Mi jamčimo za vsako pošiljko.

MNOGO MILIJONOV DINARJEV je že bilo poslanih po naši banki in izplačano tisočerm prejemnikom na njih največje zadovoljstvo.

ZA BOŽIČNI IZLET V JUGOSLAVIJO vam bo dal vse navse- te naš potovalni oddelek. Mi zastopamo vse parobrodne linije in vas lahko odpravimo v staro domovino, kjerkoli ho- čete, z največjimi in najhitrejšimi parniki in v popolni varnosti in udobnosti.

KASPAMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Naročite knjige iz seznama Naših knjig.

II. POVESTI IN ROMANI.	
Slike. Ka. Meško. Zbirka kratkih, zanimivih črtic. 1.00	M. Trunk. Ameriški Slovenci, kaj hočemo. 0.05
Slovenska knjižnica. 57, 58, 59. spopič. — Povesti s potovanja. Korotanske povesti. 0.75	A. Tomec. Analiza duševnega obzorja otroškega in duševni proces učen- ja. H. Schreiner. 0.50
Sorodstvo v prvem členu. Povest Spake. Dr. N. Korun. Kratke, vse- sece dogodbe. 1.00	Antični in moderni svet. Tadeus Z. Zielinski. 1.00
Stezoledec. Povest iz ameriškega življenja. 0.35	Boj za Koroško. Dr. Val. Rožič. Spominjska knjižica ob 5 letnici koroškega plebiscita. 0.75
Svetloba in senca. Dr. Fr. Detela. Kmetjska povest. 0.60	Bon Ton. Pouk o lepem vedenju. Breskev in marelica. Pouk, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. M. Humek. 0.40
Svetobor. P. Bohinjec. Povest iz konca 11. stoletja. 0.50	Cerkniško jezero in okolica. M. Kabaj. Z zemljevidom. 1.85
Šopek samotarke. Manica Koma- nova. Kratke povesti. 0.50	Cirilica. Navodilo za čitanje in pi- sanje. 0.25
Tarzan in svet. E. R. Burroughs. Roman. 1.00	Denar. Dr. Karl Engliš. Poučna narodno-gospodar. razprava. Dictionary, Webster's, New Stan- dard. 1.00
Štiri leta v ruskem ujetništvu. Jos. Grdina. Doživljaji vojnega ujetnika. 2.50	Določanje žive teže pri govedu, brez tehtnice. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo, in krasimo. M. Humek. 1.50
Taras Buljba. Povest iz Rusije. Tarzanov sin. E. R. Burroughs. Roman. 1.00	Domaci zdravnik, po naukih in izkušnjah župnika Keippa. 1.50
Tarzanove živali. E. R. Burroughs. Roman. 1.00	Domaci živinozdravnik. Franjo Dular. 1.25
Tatič. Fr. Bevk. Povest samoob- toženca. 0.75	Državlanski katekizem, o pravi- cah in dolžnostih ameriških državljanov. 0.25
Tiho jezero. Povesti za sloven- sko mladino. 0.95	Franc Pirec, apostolski misijonar med Indijani v sev. Ameriki. Njegovi doživljaji. 0.35
Tik za fronto. D. Feigel. Kratke črtice, vesele vsebine. 0.80	Friderik Barag, prvi slovenski apost. misijonar in škof med Indijani v Ameriki. 0.45
Tokraj in okraj Sodele ter tam preko. Frid. Zolna. Domorodne hudomušnice. 0.65	Gospodarska geografija. Dr. Vin- ko Šarabon. 1.25
Trenotki oddiha. Več zanimivih povesti. 0.40	Gospodinjstvo. S. M. Lidv. Pur- kaj. Navodilo za vsa v doma- cem gospodinjstvu važna opra- vila. 1.25
Troje angleških češčenj. Dr. Jos. Vošnjak. Kmetjska povest. 0.35	Gradjanski katekizem, o pravima i dužnostima ameriških grad- jana. 1.10
Tujski promet. Dr. Fr. Detela. Dolenjska povest. 1.00	Grško-slovenski slovar. Anton Dokler. 5.00
Tunel. B. Kellermann. Zelo nap- et roman. 1.25	Higijska na kmetih. 0.75
Turki pred sv. Tihom. Julij Slap- šak. Zgodovinska povest iz turških časov. 0.65	Hrvatska čitanka. Dj. Kutuzovič. Idejni predhodniki današnjega so- cijalizma in komunizma. 0.75
Valerija ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest. Previdi iz raznih slovenskih jezikov. 5. knjiga. — Lux in tenebris lu- luet. — Moč ljubezni. — Ze zopet. — Glasovi iz groba. Noč v gozdu. — Izdajalec. — Gozd šumi. — Dva husarja. 6. knjiga. — Črtice z ogljem. — Ta tretja. — Poroka po po- moti. 0.60	Italijanščina za Slovence. V. Ban- delj. 1.00
Vera. Olga Waldova. Roman iz rusčine. 0.75	Izpovedi socialista. Od socia- lizma do duhovništva. 0.60
Viljem Hauffove pravljice. — Fr. Nedelko. 0.45	Kako si ohranimo ljubo zdravje. Dr. Herman Vedenik. 0.25
V libijskih puščavi. A. Conan Doy- le. Roman. 0.50	Kitajci in Japonci. Jos. Stare. Življenje in šege narodov dalj- sega Vzhoda. 0.45
V oklopnjaku okoli sveta. Robert Kraft. 1. in 2. del; vsak del po 0.75	Kletarstvo. B. Skalicky. 2.00
V petih letih okrog sveta. Josip Lavtizar. Doživljaji avstrijske- ga ujetnika. 1.00	Knjiga o lepem vedenju. 1.25
V Petrograd. L. Stiasny. Poto- pisne črtice. 0.75	Knjigovodstvo, 2. del. Ivan Pod- lesnik. 1.00
Vstajenje. Rudolf Vrabl. Povest. V tujih službah. A. Jirasek. Pov- est iz češčine. 0.95	Kratka zgodovina katoliške Cer- kve. Al. Stroj. 0.75
Vzori in boji. Jože Debevč. Pop- is dijaškega življenja. 1.50	Kratka zgodovina Slovencev, Hr- vati in Srbov. Mat. Pirc. 0.25
Zabavna knjižnica, XXIV. zvez- ek. — Zločinci. — Madž. — Mojster Roba. — Mladih zani- karneve lastni živitopisi. Zelo zanimive povesti. 0.75	Kratka zgodovina slovenskega slovstva. Dr. Iv. Grafenauer. 1.00
Zadnja na gredi. Fr. Jaklič. Zgodovinska povest iz ribniške doline. 1.00	Krek. Izbrani spisi, 1. zvezek. Krckova mlada leta. Ivan Do- lenec. 1.00
Zadnja kmetička vojska. A. Senoa. Zgodov. povest iz kmetičkih vstaj l. 1573. 1.50	3. zvezek. Socializem. 3.00
Zadnja pravda. J. S. Baar. Češka povest. 0.85	Kristof Kolumbus in odkritje A- merike. 0.45
Zadnji dnevi velikega mučenika. B. Franko. Povest iz misijon- skega delovanja v Sev. Ameriki. Zadnji dnevi v Oglegju. Roman iz petega stol. po Kristusu. 0.85	Ljubavna in snubilna pisma. Milosrčnost do živali. 0.25
Za milijon. A. K. Green. Zelo zanimiv roman. 0.75	Milekarsstvo, s črticami o živinore- jji. Ant. Pevc. 1.00
Zapiski iz mrtvega doma. A. M. Dostojevski. Roman. 1. in 2. del. Vsak del po 1.25	Moj zapiski z Dunaja. Stefanovič Emil. Izza časa prevrata. 1.10
Zaročena. A. Manzoni. Milanska povest iz 17. stoletja. 3.00	Narodno-gospodarski eseji. Dr. A. Gosar. 0.75
Zbirka narodnih pripovedk. J. P. Planinski. 1. in 2. zv. Vsak po 0.35	Nasveti za hišo in dom. I. Majdič. Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. 0.60
Zgodba o nevidnem človeku. H. G. Wells. 0.50	Naše gobe. Ante Beg. Navodilo za spoznavanje užitnih in stru- penih gob. 1.50
Zgodbe kraljeviča Marka. — Fr. Milčinski. 0.60	Nauk o čebelarstvu. Fr. Rojina. Nemščina brez učitelja. Pavel No- vak. 1. in 2. del. Vsak del po 0.45
Zgodbe Napoleonovega huzarja. A. Conan Doyle. Zanimiv ro- man iz francoskih časov. 1.50	Občinski red in obč. volilni red za deželno stolno mesto Ljub- ljano. 0.45
Zgodbe zdravniška Muznika. Iv. Pregelj. Zgodov. povest. 0.55	Občinski red in obč. volilni red za vojvodino Kranjsko. 0.45
Zgodbe napoleonskega vojaka. Napeti vojni doživljaji franco- skega vojaka. 0.75	Občinsko posredništvo. Dr. Fr. Mphorič. Navodnik in zakon za kronovine avstrijsk. juga. 0.25
Zgodovinske anekdote. Dr. V. Sa- rabon. 1., 2. in 3. zv. Vsak po 0.35	Ob 50-letnici dr. Jan. Ev. Kreka O človeškem razumu. J. Locke. Znanstvena razprava. 1.25
Zločin v Orcavalu E. Gaborian. Roman. 0.75	Od srca do srca. Slovenskim A- merikancem v premislek. 0.20
Zmisel smrti. Pavel Bourget. — Franc. povest izza svet. vojne. Znamenje štrih. A. Conan Doyle. Londonska povest. 0.35	Oris zgodovine umetnosti pri Slo- venci. Franc. Stelc. 1.50
Z ognjem in mečem. H. Sienkie- wicz. Povest iz davnih dni s slikami. 3.50	Osnovna navodila za zdravljenje malarije. Dr. Iv. Matko. 0.15
Zvonarjeva hči. E. Miller. Povest živ pokopan. A. Bennet. Povest. 0.50	Osnovni pojmi modernega banč- ništva in borznitva. A. Jamnik. Osnutek slov.-narod. gospodar- stva. Milko Brezgar. 0.90
ZNAJSTVENE IN POUČNE KNJIGE.	
Abecednik za ameriške Slovence. Rev. Kaz. Zakrajšek. 0.45	Perotinar. 1. in 2. letnik. Vsak po 0.75
Ajdovski Gradec. Dr. J. Tomičnik. Amerika in Američan. Rev. J. 0.20	Podkovstvo. Lov. Tepina. Pouk kovačem in konjerejem. 0.75
Naročilu je priložiti potrebno svoto v poštne Money Order, bančnem draftu ali znakah. Vsa pisma naslovita na:	
Knjigarna Amerikanski Slovenec	
1849 WEST 23rd STREET, CHICAGO, ILL.	

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Dobri gospodarji.

Znano je, da so Čehi zelo žil- lav narod. Koj po ustanovi če- hoslovaške republike so neka- ki stabilizirali svojo valuto, da- si so mnogi ugovarjali, ker je to tlačilo državno gospodar- stvo. Ako je prebitek pri drž- avnem proračunu znamenje umnega gospodarstva, so Čehi dosegli precejšen uspeh.

Leta 1927 so imeli 91 milijo- nov kron prebitka, leto 1928 je prineslo 26 milijonov, in za le- tos je finančni minister nazna- nil prebitek 35 milijonov kron. Vsaka nova državna tvorba povzroča velike težkoče, pre- den se narodno gospodarstvo v novih razmerah uravna. Čeho- slovakija je vsekako dosegla velike uspehe.

Ali bo tudi držalo?

Grški ministrski predsednik, M. Venizelos, je bil v Beogru- du in prišlo je baje do nekega sporazuma med Grško in Ju- goslavijo ter se bo sklenila ne- ka pogodba. Vsebinsa se ni zna- na. Z Grki je bil že od nekdan- jega velik križ pri pogodbah, kar jasno kaže znani rek: "Graeca fides, nulla fides" — če Grk kaj obljudi, ne drži. Med svetov- no vojno je Srbija doživela res- nico tega reka. Kaj utegne v resnem slučaju Jugoslavija do- čakati, more pokazati le bodo- čnost. Razmere v Grčiji so zelo nestalne.

Inflacija v Rusiji.

Zopet se kaže izredno jasno, koliko je vredna vsaj pod se- danjimi razmerami — kmet- ska hiša. Letošnja letina je iz- padla v Rusiji zelo slabo, in vlada stoji skoroda pod krizo. Protikapitalistični svetovi hodi- jo okoli kapitalistov kakor mačka okoli vroče kaše, da si z njih pomočjo pomagajo iz ne- ugodne situacije. Ponujajo razne koncesije kapitalistom in lezejo pod kapital; nekaj tudi dobijo, a primanjkljaj pri — kmetški hiši, žetvi, je tako o- gromen, da je kapitalistov po- moč le kapljica.

Vlada je bila prisiljena po- vzeti druga sredstva, ki zopet jasno dokazujejo, kako povsem je drugačno realno življenje od nekega utopičnega domišljeva- nja. Izkaz červonezov je dne 21. septembra znašal en bilijon in 72 milijonov, pokritje je bi- lo 284 milijonov. Izdali so pa še 730 milijonov, seve brez kritja.

Šemasto.

Nemški Avstrijci so po porazu na vojnem polju padli raz vi- sokega stolička, na katerem so sedeli skozi stoletja. Bilo je prijetno, in vladanje drugih je nad vse prijetno. Stoliček se je podrl. Roba se je pripetila ta- koo hitro in nepričakovano, da še po desetih letih nekako niso mogli priti do sape. Tavajo ka- kor v sanjah, in počenjajo, kar pač kdo le v sanjah počenja.

Ljudsko glasovanje na Koro- škem je bila, kakor so razgla- sila celo iz Berolina, edina pra- va zmaga za — nemštvo. Jav- na tajnost je, da je bila tudi ta zmaga nemstvu le milostno pri- sojena od antantne, posebno laške strani, nikakor pa ni bi- la zbojevana.

Resnično ni manjkalo na nemški in Nemcem prijazni strani nekega smešnega šemast- va. Kdor je bil za Avstrijo, oziroma za nemštvo, je nosil za klobukom — kozjo brado — Gamsbart, toraj šopek dol- gih dlak divje kozje. Stvar so celo ovekovečili v posebni sliki, katero so vsiljevali koroškim hišam. Pravcata kozjebra- darija.

Zmaga nad koroškimi Slo- venci je bila "prijorjena" s po- močjo kozje brade. Ampak ro-

ba je očitno preslaba za na- domestilo stare nemške slave in za prekucnen stoliček. O- menim se, da pri kozjebrađari- ji ni bilo prav nobenega raz- ločka, če je bil kdo politično črn, zelen ali rdeč ali žoltav... od prvega klerikalca do zad- njega socialista je bilo vse pod — kozjo brado.

Na kako zunanjo zmago ni misliti, zmaga bi bila pa ven- darle dobra, najsi bo potem že kakršnakoli. Politične stranke sicer povsod skušajo zmagati druga nad drugo, in nič izvan- rednega, ako se pulijo za zmago avstrijske politične stranke.

Kar se je dogajalo dne 7. oktobra v Dunajskem Novem mestu, se politično težko da razvozlati. Vsaka stranka tol- mači stvar po svojem stališču.

Ena stran pa se je pri tem zopet pokazala, namreč šemast- ska stran. Važno vlogo so pri — vojnem pohodu igrali — petelinji repi. Bratje niso bili več eno telo in ena duša, kakor nek- danj na Koroškem pod kozjo brado, nasprotno, bili so si v laseh in razdeljeni v dva glav- na taborjara: rdeči in zeleno-črni, če je taka označba po bar- vah točna.

Oni, ki so hoteli doseči zmago nad rdečo barvo, so bili pod znamenjem petelinjih repov, krivce, kakor pravijo tudi na Gorenjskem. Ker je roba res malo smešna in šemasta, se od rdeče barve, ki je baje ostala zmagovita, kaže na "premagane" postave — "Hahnen- schwänzlerjev".

Avstrijski Nemci so bili prej politični gospodarji nad milijo- ni, ker zdaj niso več, se po- stavljajo s — kozjimi bradami in petelinji repi, postali so — komedianti.

Kakšni morajo biti občutki.

V Opazovanjih zgoraj gosp. Molek krepko udarja po kr- ščanski izobrazbi in trdi, da je ni, je samole na papirju, v knjigah, in če je, je za nič. — Spodaj in isti koloni pa Prosveta priobčuje vtise: "Kaj sem videl v Rusiji?" Že iz tega, kar je dozdej objavljenega, je razvidno, da je slika sedanje izobrazbe v Rusiji več ko žalostna. G. Molek morda poreče, da je to pač le komunistična izobrazba, ne pa socialistična, kakršno on priporoča. He, he... beseda je morda drugačna, bi- stvo pa je prav isto, in razlike istinito ni nobene.

Ali bodo čitatelji Prosvet- res tako površni ali morda za- rukani, da ne bodo videli, kak- šne razmere ustvarja materia- listična izobrazba že v kratki dobi obstanka? Ker G. Molek "opazuje", bo gotovo tudi to moral opaziti, in ni mogoče drugače misliti, da se mu mo- rajo porajati prav čudni občutki.

DRŽAVA MONTANA JE ZMAGALA PROTI PROHIBICIJI.

Helena, Mont. — V državi Montana se je predlagalo, da bi sprejeli zvezino postavo za rohibicijo. Ko so se pa minuli teden vršile tozadevne volit- ve, se je pokazalo na kateri strani je večina. Za rohibicijo je volilo 65,835 volilcev, proti pa 73,278. Torej, večina proti rohibiciji je zmagala z 7,443 glasov.

— London, Anglija. — Wil- liam Harrison, že priletan na- seljenec na St. Helen otoku, je izumel nove vrste stroj, z ka- terim se bo mogle povečati e- lektrični tok, da se bo moglo z malim električnim tokom obratovati tudi velike stroje. Ako se to prav posreči, bo veli- ke važnosti za svetovno indu- strijo.